

LIRICA RELIGIOASĂ ARGHEZIANĂ – EXPRESIE A NELINIȘTIILOR OMULUI MODERN

RELIGIOUS LYRICIS OF ARGHEZI – EXPRESSION OF THE ANXIETIES OF THE MODERN MAN

Corina Viorica ȘERAN
Grup Școlar „Csiky Gergely” Arad
e-mail: serancorina@yahoo.com

Moto: „Comparat cu alți poeți religioși [...], Arghezi este mai profund liric, pentru că fuge de conceptualitate și dă dialogului om-divinitate o semnificație adânc umană. În jurul unei interogații, el dezvoltă miturile fundamentale ale existenței, punând neliniștile sale sub acoperișuri cosmice.”

E. Simion [1]

Abstract

The essay "Religious lyricism of Arghezi-expression of the anxieties of the modern man" proposes to illustrate a side of Arghezi's religious lyricism, the more obvious the more controversial. Because some critics dealt with some terms which were inconvenient, not reflecting the complex reality of the poetry of Arghezi - especially that religious one, which is very important - we had another opinion than that of the implications he had had - among others - the monastic experience, namely that of literary-historical context in which emerged the modern "miracle" arghezian.

For our literature, Arghezi represents a new way of approaching the act of creation and of illustrating it, as Baudelaire represented an end to the controversy and the source of other controversial opinions.

The French writer opened a new way in the universal literature, which Arghezi was going to follow, being away from the vision of the precursory, creating his own way of living the experience of written literature.

The sides we intended to illustrate in the essay, aimed at two concepts being in relation of dependence, that of the divinity not being sacred, which implies the creature which is sacred, and the oscillation of the human being in an attitude of reverence as opposed to a divinity felt at an ideal level, and the other of scorn of "Deus absconditus", being indifferent or non-existent - this being the drama of the modern man, the source of his religious anxieties.

Key words: poet (creator), oscillation, humanity, (ir)religious, word, modern, sacred, profane.

Cuvinte cheie: poet (creator), oscilație, umanitate, (ne)religios, sacru, profan.

1. PREMISA

Un număr important de studii critice, tematice, precum și monografiile dedicate fenomenului literar arghezian, adoptă tendințe diferite de raportare la textul de factură religioasă. De la criticii generației lui Tudor Arghezi (Eugen Lovinescu, Tudor Vianu, Pompiliu Constantinescu, Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu), la generațiile de critici postbelici (Ov. S. Crohmălniceanu, Dumitru Micu sau Nicolae Balotă), exegezele rezultate creează „un dialog spectaculos al cărților”, ce lasă, însă, deschisă „abordarea religiozității operei argheziene”. [2]

Într-o amplă monografie, intitulată „Opera lui Tudor Arghezi”, Nicolae Balotă se oprește asupra acestui subiect sensibil, trasând câteva linii călăuzitoare în interpretarea liricii de inspirație religioasă – după care ne vom ghida – combătând, în primul rând, încercările unor critici de a-și fundamenta comentariile pe expresii de genul: „poet religios” sau „nereligios”: „Credem – este de părere criticul – că expresii precum *poet religios* sau *poet nereligios* sunt perfect necritice, futele, mai ales atunci când facem din ele axa unei interpretări, criteriul suprem al unei exegeze”. [3]

Criticul menționat susține, într-un context similar, prin formulări explicite, că, în cazul poeziei lui Arghezi, trebuie să primeze textul: „[...] cum nu poți deduce din datele biografice pe care le avem concluzii valabile în interpretarea operei, nu poți infera din elementele poetice informații, probe certe asupra vieții sau omului, asupra credințelor sau necredințelor lui. Tot ce putem cunoaște pornește din operă și privește opera.” [4]

Se impune, în linia lui N. Balotă, să convenim, de la bun început, asupra limitelor pe care le presupune încercarea noastră de interpretare, referitoare la lirica religioasă argheziană, întrucât nu intră în competența noastră, stabilirea măsurii în care poetul Arghezi a fost sau nu un om religios. Neputând să dăm răspunsuri anumitor întrebări, inspirate strict de experiența monahului de la Cernica, avem, totuși, posibilitatea de a reflecta asupra unei realități experimentate cert de poetul în discuție, și anume: experiența modernității.

În acest scop, vom răsturna, în primă instanță, titulatura eseului, pentru a ilustra un motiv pertinent cu privire la sondarea liricii religioase argheziene, ca model unic și integrator al perspectivei denumite în prezent lirica modernă universală. Acest model „Arghezi” deține sau valorifică, poate, în literatura noastră, cea mai grăitoare expresie a neliniștilor cu care se confruntă conștiința omului modern, aflată într-o exasperantă lipsă de suport spiritual. Omul modern nu este satisfăcut de răspunsurile primite din direcția teologiei – angoasate de existența *teothanologiei* („teologia morții lui Dumnezeu”) – astfel încât, este dispus să caute soluții proprii convenabile, situație ce-l expune altor neliniști de ordin religios. Acesta ajunge să-și descopere propriile limite și ia act de incapacitatea rațiunii de a gândi metafizic; începe să se îndoiască de sine și chiar de existența lui Dumnezeu. [5]

În aceeași ordine de idei, Matei Călinescu, afirmă, într-un studiu amplu și încă actual, dedicat fenomenului modern, intitulat „Cinci fețe ale modernității”, că: „La prima vedere, nimic nu pare mai îndepărtat de religie decât ideea de modernitate. Nu este „omul modern” un necredincios și un „liber-cugetător”, par excellence? Asocierea între modernitate și concepția seculară asupra lumii a devenit aproape automată.” [6]

2. FRAGMENTARĂ ISTORIE A IDEII DE MODERN

În studiul amintit anterior, Matei Călinescu caută să dea o explicație schimbării de paradigmă, survenite odată cu lansarea ideii de *modern*, aflate inițial în opoziție cu aceea de *antic*. Criticul invocă vechea și persistenta „Ceartă dintre Antici și Moderni” de la sfârșitul secolului al XVII-lea (cunoscută, în Anglia, sub numele de „Bătălia Cărților”), oferind, într-o sinteză, trei argumente ale „Modernilor” prin care încercau să-și revendice superioritatea în fața „Anticilor”: argumentul rațiunii, argumentul gustului și, nu în ultimul rând, argumentul religios. Nu ne-ar fi reținut atenția acest ultim argument dacă nu ar fi devenit un factor esențial în „remodelarea ideii de modernitate, odată cu afirmarea romantismului” (mijlocul secolului al XIX-lea). [7]

La limita superioară temporală a acestei dispute, se situează criticul-poet Ch. Baudelaire, care pune capăt comparației antic-modern și joacă un rol esențial în istoria impunerii ideii de modern, chiar dacă acesta „identifică, în mod explicit, romantismul cu arta modernă, punând un accent radical pe ideea de modernitate și pe valoarea noutății”. Trebuie să precizăm faptul că, în critica lui Baudelaire – al cărui volum de versuri „Florile răului” reprezintă un eveniment considerat drept actul de naștere al poeziei moderne – romantismul la care se referea era „destul de *neromantic* sau *modern* (dacă termenul *modern* este antonim al lui *romantic*)”. [8]

Poate fi recunoscută, în multe privințe, influența baudelairiană inclusiv asupra liricii moderne argheziene, deși critica a înregistrat o serie de nuanțări ale acestei înrâuriri. Spre exemplu,

Gheorghe Grigurcu, recitind *Flori de mușgai*, ține să sublinieze că „Arghezi preia atari sugestii (de la poetul francez), adaptându-le temperamentului său [...] Baudelairianismul său e balcanizat, distanțat de paradigmă. Autorul i-a oferit doar cadrul conceptual, în care și-a așezat propria materie, ca și problematizarea ei intrinsecă. Punctul de pornire baudelairian se dovedește foarte productiv, în măsura în care e urmat într-o direcție originală”. [9]

Eugen Lovinescu apreciază, în același mod, atingerea „blestemului” baudelairian, cu mențiunea că acesta, realizând o schiță evolutivă a esteticii argheziene, precizează că, în timp, „estetica argheziană a deviat” am spune noi – în consens cu varianta Grigurcu – într-o direcție nouă, mulțumită modernismului creației argheziene”. [10] Studiul lui Matei Călinescu, la care am făcut referire, interesează, mai ales în măsura în care autorul ne dă câteva coordonate ale operei baudelairiene, care se vor regăsi ilustrate în operele modernismului și care probează influența lui Ch. Baudelaire asupra operei argheziene de factură religioasă. Matei Călinescu apreciază că: „O scurtă analiză a elementului spiritual în gândirea poetului francez deschide o perspectivă nouă asupra relației dintre modernitate și un creștinism care a încetat de a mai fi o normă de viață și o călăuză religioasă, devenind, în schimb, o modalitate de a atinge și a dramatiza conștiința unei crize prelungite.” [11]

O altă chestiune – asupra căreia vom reveni pe parcursul eseului – privește dualismul făpturii umane, ce se desprinde dintr-un fragment al criticului Baudelaire, publicat postum, intitulat „Inima mea deschisă”, în care acesta conchide: „În orice om există la orice oră, două chemări simultane – una către Dumnezeu, cealaltă către Satana”. [12] Din această perspectivă, „modernitatea apare ca o aventură spirituală: poetul pornește să exploreze tărâmul interzis al răului, ale cărui flori cel mai recent înflorite, primejdios de frumoase, trebuie să le descopere și să le culegă”. [13]

Asumându-și „identitatea poetului blestemat”, Tudor Arghezi apare ca un „miracol” al poeziei românești – după cum ar spune Crohmălniceanu – în incursiunea noastră prin istoria ideii de modern. Criticul afirma: „Arghezi a reușit să parcurgă, arzând etapele, în aceiași ani, momentul post-simbolist al revoluției moderne din preajma primului război mondial și să se sincronizeze pe deplin cu spiritul veacului”. Mai mult, Arghezi „deschide drumuri ale poeziei românești interbelice... a intuit aproape toate formulele liricii moderne... poezia fiorului religios, poezia sentimentului cosmic, poezia chtonică, poezia vizionară... poezia răzvrătirii, poezia absurdului, punctele de plecare ale operei lui.” [14]

Arghezi ni se prezintă, astfel, sub chipul „unui poet proteic, în stare să se prezinte neconținut sub fețe nebănuite.” [15]

3. „DESACRALIZAREA DIVINITĂȚII, SACRALIZAREA FĂPTURII”?

În „Vorbiri – Convorbiri argheziene”, Barutu T. Arghezi îi smulge tatălui său o destăinuire ce a lăsat loc de felurite interpretări de <<critică literară>>, cu referire la *Psalmi*, prin extensie, la întreaga lirică religioasă a lui Tudor Arghezi, și anume: „Versurile acestea fac parte dintr-un moment de adâncă singurătate și de întrebări, aș zice mult interioare, de îndoială, de căutare și de nesiguranță. Într-un fel sunt rămășițe dintr-un trecut mănăstiresc pitit prin suflet și memorie. Pe atunci mă întrebam fără să am răspunsurile așteptate, pe care nu le am nici acum, deși încă le caut ca fiecare ins în felul lui. Toți căutam câte ceva, în noapte, în soare, în flori, în noi înșine, așa-i făcută viața, să tot căutam câte ceva. Depinde ce căutam. Eu m-am căutat pe mine încă din tinerețe și încă nu știu dacă m-am găsit cu totul, fapt pentru care mă caut mereu. Căutărilor lăuntrice nu știu dacă cineva le-a găsit cu adevărat un răspuns până azi. Când te întrebi cine ești sau ce cauți pe lumea asta, nu-ți poți da răspunsuri clare și te mulțumești cu răspunsuri gata făcute de unii și de alții. Eu nu m-am mulțumit cu răspunsurile astea!” [16] Această mărturisire ne întoarce la premisa eseului, însă, ne relevă, în același timp, și o pistă de lansare spre clarificarea problemei abordate. Neliniștile/ căutățile omului modern sunt firești și soluțiile pe care le descoperă i se pot părea, la fel, firești, sau, din contră incredibile. Conștiința că nu există un răspuns unic și incontestabil, care să vină din partea cuiva mai presus de sine, îl înfioară și-l revoltă în aceeași măsură. De aceea, critica

s-a grăbit să afirme „desacralizarea divinității”, ce implică, în termenii cunoscutului critic Nicolae Manolescu, „sacralizarea făpturii”. [17] Nicolae Balotă, deopotrivă, constată, studiind ontologia poetică argheziană, „o neputință a poetului de a da grai trăirilor sale preaintime, o anume inhibare a confesiunii [...] frica de a se trăda, care pretinde prezentarea tainelor, ca și neputința de a proiecta direct o anume experiență a neantului, a limitelor interioare ale verbului”, astfel că *verbul* arghezian întrupează o <<mărturisire directă>>, sfâșierea. În aceste condiții, cuvintele sacre – îndreptate spre cuprinderea absolutului – sunt nu numai desacralizate, ci golite de orice substanță cuvântătoare”. Însăși ruga Psalmistului este, în cele din urmă, „fără cuvinte”. [18]

Cheia întru interpretarea liricii religioase argheziene ne este oferită, din nou, de către N. Balotă: „Când vom asista la drama sufletului răvășit, la marele lamento al Psalmistului căruia nu i se răspunde <<de dincolo>>, va trebui să ne amintim că scenariul dramei este constituit din raportul între <<cuvântul>> Psalmistului și <<tăcerea>> divină, și că cel ce cuvântează și scrie este Poetul – psalmist.” [19] Sesizăm, așadar, în economia imaginarului arghezian, primatul cuvântului, căci numai prin utilizarea „dualismului limbajului”, prin „conjugarea contrariilor”, se pot contrasta „tonurile solemne, sublime ale celui sacru, cu tonurile [...] brutale ale celui plebeu.” [20] Asemenea poezilor damnați, Argezi își consideră un blestem propria vocație:

„În mine bate-n palme, mișcată, omenirea
Ca un norod de pacinici și veseli asasini,
Ce pregătesc dreptatea luminii viitoare,
Unii-nvârtesc securea, ceilalți desfoaie crime,
Cu sufletele-n beznă și degetele-n soare.”

(*Rugă de vecernie*)

Poetul a urmat calea creatorului „prin stihuri”, înfruntând un chin sisific, „Pe genunchi și coate târâș”, dar sentimentul respingerii, sau al abandonării, l-a făcut să-și recunoască, în cele din urmă, înfrângerea, în efortul lui de a înțelege atitudinea divină.

N. Manolescu, într-un studiu intitulat „Tudor Arghezi, poet nereligios”, pornește de la o premisă cel puțin surprinzătoare, susținând religiozitatea spiritului arghezian, ca fiind un fapt „de la sine înțeles”, dezvoltând ulterior un raționament bazat pe ideea că „transcendența argheziană este o transcendență goală”, odată ce apar, în lirica sa, nenumărate „imagini ale absenței”. [21]

Astfel, în mod evident, „Psalmii” și poeziile înrudite cu aceștia nu sunt expresia unei îndoieli, căci, în tonul lor, când îndârjit, când umil, nu stă incertitudinea existenței, ci certitudinea inexistenței divine. Așadar, poetul trăiește nu drama celui respins, de un Dumnezeu ce a lăsat să se creeze o distanță incomensurabilă între făptura umană și Sine, ci „neputința de a-și îndura condiția, viața redusă la ea însăși ca la o unică și disperată certitudine” [22]:

„Tare sunt singur, Doamne, și pieziș
Copac pribeag uitat în câmpie,
Cu fruct amar și cu frunziș,
Țepos și aspru-n îndârjire vie!”

În aceste condiții, după părerea lui Manolescu, absența Creatorului solicită impunerea creaturii, și, „ca-ntr-un sistem de vase comunicante, desacralizarea transcendentului implică sacralizarea făpturii.” Astfel, „Divinitatea” argheziană își pierde atributele sacre, cedându-le omului sau, mai exact, făpturii. [23]

Atitudinea antisacrală revine și în cartea lui Gh. Grigurcu – dedicată poeziei românești de la Eminescu până-n contemporaneitate – unde semnalarea refuzului divinității, atât de obsesiv vehiculat de-a lungul întregii opere argheziene, posedă o motivație eminamente estetică, ținând de dorința de edificare de sine a poetului, „de intenția luciferică a trasării propriului drum”. Cu aceste considerații, Gh. Grigurcu încearcă să ilustreze ceea ce s-ar numi „înglobarea conceptului de sacru în profan” sau a „încorporării metafizicului fizicului”, denunțând un eventual pact cu sacralitatea, care oricum ar deranja spiritul însetat de libertate estetică. Consecințele pe care le implică o astfel de abordare, sunt de natură să transforme motivele religioase în motive ale conștiinței incredule. [24]

4. OSCILAȚIA OMULUI MODERN ÎNTRE FASCINAȚIA SPIRITUALITĂȚII ȘI TENTAȚIA REBELIUNII DEMONICE

Viziunea lui Arghezi este una antropocentrică, aflată în opoziție cu cea teocentrică, în virtutea căreia, Dumnezeu era proclamat drept centru al existenței. Omul arghezian manifestă tendința, dacă nu de a se substitui divinității, atunci cel puțin de a se proclama egalul acesteia. Viziunea antropocentrică implică o perspectivă existențială care așază omul în centrul creației, perspectivă specifică modernității (instituită odată cu Renașterea).[25]

Același critic, arată că principala temă a poeziei de inspirație religioasă o reprezintă căutarea lui Dumnezeu de către o făptură umană „a cărei existență se plasează sub semnul dualității lăuntrice, oscilând între fascinația spiritualității și tentația rebeliunii demoniace.”[26] Astfel, divinitatea argheziană, care refuză constant dialogul cu subiectul uman și să-și confirme existența prin dovezi palpabile dobândește caracteristicile „transcendenței goale”, rămânând o abstracțiune, un concept lipsit de determinări, în contrast cu ipostaza Dumnezeului personal promovată de tradiția creștină. În altă ordine de idei, subiectul liric trăiește, la modul paroxistic, sentimentul distanței sale în raport cu divinul, ceea ce-i conferă în sfera existenței „conștiința demnității sale tragice”, manifestându-și nemulțumirea prin spiritul de revoltă sau al blasfemiei. [27]

Dumnezeul intuit de Arghezi întrușează uneori iluzia absolutului, „acea himeră necesară omului”[28]:

„Ești visul meu, din toate, cel frumos.”

Însă, la fel de tentantă devine dorința de a-l egala pe Dumnezeu, poetul proclamându-se pe sine supraomul lui Nietzsche, în așteptarea unor dovezi concrete:

„Ca-n oglindirea unui drum de apă,
Pari când a fi, pari când că nu mai ești;
Te-ntrezării în stele, printre pești,
Ca taurul sălbatec când se-adapă.”

Eugen Simion observă că „lirica argheziană profilează viziunea tragică, și-n același timp mărețată, în ciuda numeroaselor înfrângeri, a *omului îndoielnic*.”[29] Un exemplu dat de critic, în această privință, sunt câteva versuri publicate în perioada postbelică, sub titlul „Cale frântă”, în care se face sugestia înstrăinării cosmice a omului și este subliniată hotărârea de răzvrătire a acestuia, cu inevitabila intrare în haos:

„Uitat între pământuri și ceruri, în strâmtoare,
Nu mai știam cunoaște nici calea, nici solia
Și-am doborât cu pumnii și umerii solia...”

Un alt exemplu potrivit îl avem în parabolele ce ilustrează imaginea religioasă a naturii conflictuale a omului. Poemul „Umbră” (titlu sugestiv, întrucât „umbră” este pandant al luminii) caracterizează, fără doar și poate, dualitatea individului, prin confruntarea dintre două forțe: lumina și umbra, celestul și teluricul, divinul și profanul. Este cuprinsă în versurile amintite cunoscuta pendulare mitologică între două universuri. Această ipostază a „omului îndoielnic”, în critica lui Lovinescu, este indicată de complexitatea psihologiei poetului, „suflet faustian”, „în care nu sălășluiesc numai <<două suflete>> , ci se ciocnesc principiile contradictorii ale omului modern”[30]:

„M-am zămislit ca-n basme cu șapte frunți și șapte
Grumazi și șapte țeste.
Cu-o frunte dau în soare, cu celelalte-n noapte,
Și fiecare este
Și nu este.

Sunt înger, sunt și diavol și fiară și-alte asemenea
Și mă frământ în sine-mi ca taurii-n belciug,
Ce se lovesc în coarne cu scânteieri de cremenii,

Siliți să are stânca la jug...”

(Portret)

O altă ilustrare a oscilației omului modern o întâlnim la Șerban Cioculescu, critic ce a insistat asupra dualismului notelor extrem-opuse, și anume: „angelic și demonic, spiritual și material, puritate și abjecție, umilință și trufie, împăcare și răzvrătire, gingășie și vigoare, suavitate și asprime, rafinament și stângăcie.”[31]

Tensiunea internă a liricii argheziene - creată de un „Deus abscondicus”, precum și de firea răzvrătită a omului aflat sub teroarea timpurilor moderne – face să se deschidă, pe de o parte, o etapă nouă în literatura noastră, certificându-i lui Arghezi poziția privilegiată a scriitorului de talie universală, iar, pe de altă parte, este o reflectare a modernității intuite perfect de poet și provocatoare pentru orice spirit neîngrădit în imaginația sa religioasă de pre-formele gândirii tradiționale.

5. CONCLUZII

Eseul „Lirica religioasă argheziană – expresie a neliniștilor omului modern” își propune să ilustreze o fațetă a liricii religioase a lui Tudor Arghezi, pe cât de evidentă, pe atât de controversată. Întrucât unii critici au vehiculat cu termeni ce au „deranjat”, nereflctând îndeajuns realitatea complexă a poeziei argheziene – în special a celei de factură religioasă, care ocupă un loc privilegiat – ne-am poziționat pe o altă coordonată, decât aceea a implicațiilor pe care le-ar fi avut – printre altele – experiența monahală, și anume pe cea a contextului literar-istoric modern în care a apărut „miracolul” arghezian.

Pentru literatura noastră, Arghezi reprezintă un nou mod de a aborda actul creației și de a-l ilustra, după cum Ch. Baudelaire a reprezentat un punct terminus al unei dispute („Bătălia Cărților”) și sursa altor opinii controversate. Scriitorul francez a deschis un drum nou în literatura universală, pe care avea să-l străbată și Arghezi, distanțându-se de viziunea premergătorului, creându-și propriul mod de a trăi experiența literaturii scrise.

Laturile pe care am intenționat să le ilustrăm pe parcursul eseului, au vizat, pe de-o parte, două concepte aflate într-o relație de dependență, și anume „desacralizarea divinității”, ce implică „sacralizarea făpturii” (termeni utilizați de N. Manolescu), iar, pe de altă parte, oscilația ființei umane între o atitudine de reverență vizavi de o divinitate intuită, la modul ideal, și una de dispreț față de un „Deus abscondicus”, indiferent sau chiar inexistent – aceasta constituind, în ultimă instanță, drama omului modern, sursa neliniștilor sale religioase.

BIBLIOGRAFIE

1. Simion, E., *Scriitori români de azi*, vol. I, Editura Litera International, București, 2002, p. 21.
2. Beșteliu, M., *Tudor Arghezi – poet religios*, Editura Cartea Românească, București, 1999, p. 89.
3. Balotă, N., *Opera lui Tudor Arghezi*, Editura Eminescu, București, 1979, p. 152.
4. Balotă, N., *Opera lui Tudor Arghezi*, Editura Eminescu, București, 1979, p. 152.
5. Negrici, E. (coord.), *Limba și literatura română. Curente literare*, Editura Gabriel, București, 2007, p. 175.
6. Călinescu, M., *Cinci fețe ale modernității*, Editura Univers, București, 1995, p. 59.
7. Călinescu, M., *Cinci fețe ale modernității*, Editura Univers, București, 1995, pp. 30–40.
8. Călinescu, M., *Cinci fețe ale modernității*, Editura Univers, București, 1995, p. 50.
9. Grigurcu, Gh., *De la Mihai Eminescu la Nicolae Labiș*, Editura Minerva, București, 1989, p. 72.
10. *Tudor Arghezi interpretat de...*, Editura Eminescu, București, 1981, p. 49.
11. Călinescu, M., *Cinci fețe ale modernității*, Editura Univers, București, 1995, p.54.
12. Călinescu, M., *Cinci fețe ale modernității*, Editura Univers, București, 1995, p.54.
13. Călinescu, M., *Cinci fețe ale modernității*, Editura Univers, București, 1995, p.55.

14. Crohmălniceanu, Ov. S., *Literatura română între cele două războaie mondiale*, vol. II, Editura Minerva, București, 1974, p. 10.
15. Crohmălniceanu, Ov. S., *Literatura română între cele două războaie mondiale*, vol. II, Editura Minerva, București, 1974, p. 11.
16. Arghezi, Baruțu T., *Vorbiri – Convorbiri argheziene*, Editura „Vasile Goldiș University Press”, Arad, 2003, p. 82.
17. *Tudor Arghezi interpretat de...*, Editura Eminescu, București, 1981, p. 206.
18. Balotă, N., *Opera lui Tudor Arghezi*, Editura Eminescu, București, 1979, p. 65.
19. Balotă, N., *Opera lui Tudor Arghezi*, Editura Eminescu, București, 1979, p. 70.
20. Balotă, N., *Opera lui Tudor Arghezi*, Editura Eminescu, București, 1979, p. 70.
21. *Tudor Arghezi interpretat de...*, Editura Eminescu, București, 1981, p. 205.
22. *Tudor Arghezi interpretat de...*, Editura Eminescu, București, 1981, p. 206.
23. *Tudor Arghezi interpretat de...*, Editura Eminescu, București, 1981, p. 206.
24. Grigurcu, Gh., *De la Mihai Eminescu la Nicolae Labiș*, Editura Minerva, București, 1989, pp. 72-73.
25. *Tudor Arghezi interpretat de...*, Editura Eminescu, București, 1981, p. 206.
26. Negrici, E., *Limba și literatura română. Curente literare*, Editura Gabriel, București, 2007, p. 175.
27. Negrici, E., *Limba și literatura română. Curente literare*, Editura Gabriel, București, 2007, p. 175.
28. Miron, S., Roșca, E., *Poeți români din perioada interbelică*, Editura All Educational, București, 2001, p. 59.
29. Simion, E., *Scriitori români de azi*, vol. I, Editura Litera International, București, 2002, p. 61.
30. Crohmălniceanu, Ov. S., *Literatura română între cele două războaie mondiale*, vol. II, Editura Minerva, București, 1974, pp. 24 – 25.
31. Crohmălniceanu, Ov. S., *Literatura română între cele două războaie mondiale*, vol. II, Editura Minerva, București, 1974, p. 25.